

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 676/2025-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Dudíša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej Marián Galbavý, advokátska kancelária s.r.o., Kapitulská 6, Trnava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/42/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/42/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 13C/42/2021 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 676/2025-15 zo 16. decembra 2025 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/42/2021. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 4 500 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou okresnému súdu 16. júna 2021 domáhala uloženia povinnosti odstrániť oplotenie a vypratať nehnuteľnosť špecifikovanú v žalobe. V napadnutom konaní nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v tvrdenom porušení označených práv zbytočnými priet'ahmi okresného súdu v napadnutom konaní, ktorého celkovú dĺžku (t. j. 4 roky a 6 mesiacov ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) považuje sťažovateľka za neprimeranú a nesúladnú s obsahom označených práv. Napadnuté konanie trvá už viac ako dvojnásobok priemernej dĺžky konania v Trnavskom kraji a viac než trojnásobok celkového priemeru občianskoprávných sporov. Sťažovateľka zrekapitulovala priebeh napadnutého konania, pričom poukázala na viaceré súvislé obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu. Ide pritom o vec, ktorá nie je právne ani fakticky zložitá a je súčasťou bežnej agendy kauzálnie príslušného súdu v rámci rozhodovacej činnosti okresných súdov. Sťažovateľka je toho názoru, že žiadnym úkonom neprispela ani k priet'ahom, ani k spomaleniu postupu súdu, zbytočné priet'ahy boli spôsobené výlučne zrejmom pasivitou a nečinnosťou okresného súdu, ktorý ani po 52 mesiacoch od podania žaloby vo veci meritórne nerozhodol ani nenariadil pojednávanie.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

3. Predseda okresného súdu zrekapituloval priebeh napadnutého konania prostredníctvom chronologického prehľadu procesných úkonov súdu a, nadväzujúc na to, konštatoval, že v postupe súdu nie sú podľa jeho názoru badateľné objektívne ani subjektívne priet'ahy, súd vo veci konal a koná v rámci svojich možností plynulo. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci predseda okresného súdu považuje prerokúvanú vec za priemernú. Rozhodnutie o ústavnej sťažnosti ponecháva predseda okresného súdu na spravodlivom posúdení ústavného súdu, avšak výšku požadovaného primeraného zadost'učinenia považuje za neprimeranú.

4. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľku na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením ňou označených práv podľa ústavy a dohovoru je založená na existencii zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, ktoré mali vzniknúť pri nekonaní, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, pretože v ich obsahu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

7. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

8. Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

9. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Zo sťažnostnej argumentácie ani z vyjadrenia predsedu okresného súdu nevyplývajú žiadne osobitné okolnosti, na základe ktorých by bolo možné konaniu priznať osobitný stupeň skutkovej zložitosti.

10. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka svojím správaním, resp. svojou procesnou aktivitou nemala vplyv na aktuálnu dĺžku napadnutého konania.

11. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup okresného súdu, pričom už samotná aktuálna dĺžka konania (štyri roky a sedem mesiacov) bez meritórneho rozhodnutia čo len v prvej inštancii prekračuje vo všeobecnosti hranicu ústavnej udržateľnosti obsahu označených práv.

12. Postup okresného súdu nebol plynulý a bezprietahový, keďže v celom jeho priebehu ústavný súd identifikoval viaceré súvislé obdobia nečinnosti. Okresný súd vykonal prvý procesný úkon (výzva žalobkyne na zaplatenie súdneho poplatku) až po šiestich mesiacoch od podania žaloby

(13. 12. 2021). Následne bol okresný súd ďalších šesť mesiacov nečinný, keď až 9. júna 2022 vyzval žalovaných na vyjadrenie k žalobe. Ďalšie obdobie súvislej nečinnosti (jeden rok a tri mesiace) ústavný súd zaznamenal od 9. novembra 2022, keď okresný súd vyzval žalovanú v 2. rade na vyjadrenie k replike, do 8. februára 2024, keď vyzval na vyjadrenie žalobkyňu. Ďalší procesný úkon okresného súdu spočíval vo vydaní uznesenia o zastavení konania proti žalovanému v 1. rade a o trovách konania. Uznesenie vydal okresný súd až 22. novembra 2024, viac ako deväť mesiacov od doručenia čiastočného späťvzatia žaloby (14. februára 2024). Následne bolo okresnému súdu doručené odvolanie proti výroku o trovách konania, pričom pre korektnosť ústavný súd uvádza, že obdobie odvolacieho konania, t. j. časový úsek od 4. marca 2025 do 27. júla 2025, nepričíta na ťarchu okresného súdu. Posledným úkonom okresného súdu bolo 27. novembra 2025 rozhodovanie o sťažnosti proti uzneseniu o trovách odvolacieho konania z 3. októbra 2025. Je zrejmé, že okresný súd ani po viac ako štyri a pol roku od podania žaloby vo veci nevykonal ani jedno pojednávanie, čo je výrazným prvkom neefektívnosti v postupe okresného súdu.

13. Posúdenie postupu okresného súdu, ktorý je neefektívny, nesústreďený a poznačený viacerými súvislými obdobiami nečinnosti, vedie ústavný súd k záveru, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

14. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie dosiaľ nebolo právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby konal v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

15. Pri posudzovaní namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zbytočnými prietahmi platí, že k vysloveniu porušenia tohto základného práva môže dôjsť vtedy, ak namietané zbytočné prietahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae*. Aktuálny skutkový stav prerokovanej veci však nezodpovedá uvedeným podmienkam, preto ústavný súd ústavnej sťažnosti v uvedenej časti nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

16. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, ak nepostačuje vyslovenie jeho porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Ústavný súd, vychádzajúc z okolností veci, považoval za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur, ktoré jej je okresný súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.
Trovy konania

17. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 949,17 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľky je subjektom registrovaným pre jej platbu, tak predstavuje sumu 949,17 eur. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2026

Libor Duľa
predseda senátu